

**O'ZBEK MILLIY OBRAZLARI VA MADANIY O'ZIGA XOSLIKLARI
TADQIQI.***Xolmurodova Gulruh Xolmamatovna*

Annotatsiya: O'zbek milliy obrazlari va madaniy o'ziga xosliklari, O'zbekistonning boy tarixi va madaniyatini aks ettiruvchi muhim unsurlardir. O'zbek xalqining madaniyati, an'analari, urf-odatlari va san'ati, ularning hayot tarzini va dunyoqarashini belgilovchi asosiy omillardir. Ushbu maqolada O'zbek milliy obrazlari, ularning tarixi, shakllanishi va madaniy o'ziga xosliklari haqida batafsil ma'lumot beriladi.

Kalit so'zlar: milliy obrazlar, madaniy meros, urf-odatlar, an'analar, marosimlar, qadriyatlar, xalq og'zaki ijodi.

O'zbek milliy obrazlari, avvalo, xalqning tarixiy va madaniy merosidan kelib chiqadi. O'zbek xalqining milliy obrazlari, asosan, xalq og'zaki ijodi, adabiyoti, san'ati va urf-odatlarida namoyon bo'ladi. O'zbek xalqining an'analari va urf-odatlari, ularning hayot tarzini belgilovchi asosiy unsurlar sifatida muhim ahamiyatga ega. O'zbek milliy obrazlarining eng muhim unsurlaridan biri — bu xalqning urf-odatlari va an'analari. O'zbeklar o'z tarixida ko'plab urf-odatlar va an'analarni shakllantirgan. Misol uchun, to'y marosimlari, qizni kelin qilish, farzandni dunyoga keltirish, o'limdan keyin o'tkaziladigan marosimlar va boshqa ko'plab tadbirlar, o'zbek xalqining madaniy hayotida muhim o'rin tutadi. Ushbu marosimlar davomida o'zbek xalqining qadriyatlari, e'tiqodlari va hayotga bo'lgan munosabati aks etadi. O'zbek milliy obrazlarining yana bir muhim unsuri — bu xalq ijodiyoti. O'zbek xalqining og'zaki ijodi, she'riyat, hikoyalar, afsonalar va dostonlar, ularning madaniy merosini saqlab qolish va avlodlarga yetkazishning muhim vositasi hisoblanadi. O'zbek dostonlari, masalan, "Alpomish", "Boburnoma" va "Layli va Majnun" kabi asarlar, o'zbek xalqining tarixini, urf-odatlarini va qadriyatlarini aks ettiradi. O'zbek madaniyati o'ziga xos xususiyatlarga ega. O'zbeklar o'z madaniyatida ko'plab milliy an'analarga, urf-odatlariga va qadriyatlarga ega. O'zbeklarning madaniy o'ziga xosliklari, ularning hayot tarzini, muloqot uslubini va boshqa ko'plab jihatlarni belgilaydi. O'zbek madaniyatining eng muhim jihatlardan biri — bu mehmondo'stlik. O'zbeklar mehmonlarni kutib olishda va ularga xizmat ko'rsatishda juda mehmondo'st bo'lishadi. Ular mehmonlarni o'z uylarida qulay sharoitda kutib olish, ularga milliy taomlar taklif qilish va ularni o'z madaniyatlari bilan tanishtirishga intilishadi. Bu, o'zbek xalqining o'zaro munosabatlari va ijtimoiy hayotida muhim o'rin tutadi. O'zbek madaniyatining yana bir ajralib turuvchi jihati — bu musiqiy meros. O'zbek xalq musiqasi, o'zining rang-barangligi, melodikasi va ritmikasi bilan ajralib turadi. O'zbek xalq musiqasi,

asosan, xalq qo'shiqlari, kuylar va raqslar orqali ifodalanadi. O'zbek raqslarining o'ziga xosligi, ularning harakatlari, ritmlari va ifoda uslublari bilan bog'liq. O'zbek raqslarida milliy obrazlar, urf-odatlar va tarixiy voqealar aks etadi. O'zbek milliy kiyimlari ham madaniy o'ziga xosliklarning ajralmas qismidir. O'zbeklar o'z milliy kiyimlarida rang-baranglik, naqsh va bezaklar bilan ajralib turadi. O'zbek milliy kiyimlari, asosan, to'y marosimlari va boshqa tantanalarda kiyiladi. O'zbek milliy kiyimlarining o'ziga xosligi, ularning tarixiy kelib chiqishi va madaniy ahamiyati bilan bog'liq. O'zbek madaniyatining tarixi ming yilliklarga borib taqaladi. O'zbekiston hududida joylashgan qadimiy shaharlar, masalan, Samarqand, Buxoro, Xiva va Toshkent, o'z vaqtida madaniyat va ilm-fan markazlari bo'lgan. Bu shaharlar, ko'plab buyuk olimlar, shoirlar va san'atkorlar tug'ilgan joylar sifatida tanilgan. O'zbek madaniyati, tarix davomida ko'plab madaniyatlar va xalqlar bilan aloqada bo'lgan. O'zbekiston hududida joylashgan qadimiy savdo yo'llari, turli xalqlar va madaniyatlar o'rtasida aloqalarni o'rnatgan. Bu, o'zbek madaniyatining boy va rang-barang bo'lishiga olib keldi. O'zbek madaniyati, shuningdek, islom dinining kirishi bilan ham rivojlandi. Islom dini, o'zbek xalqining madaniyatida, san'atida, adabiyotida va urf-odatlarida o'z izini qoldirdi. O'zbek xalqining diniy e'tiqodlari, ularning hayot tarzini va madaniyatini belgilovchi muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Zamonaviy davrda O'zbek milliy obrazlari va madaniy o'ziga xosliklari yangi bosqichga o'tmoqda. Globalizatsiya jarayonlari, texnologik rivojlanish va madaniy almashuvlar, o'zbek madaniyatining shakllanishiga ta'sir ko'rsatmoqda. O'zbek madaniyati, zamonaviy texnologiyalar va kommunikatsiyalar yordamida yangi shakllar va ifodalar topmoqda. Zamonaviy o'zbek adabiyoti va san'ati, o'zbek milliy obrazlarini yangicha talqin qilishga intilmoqda. Yosh ijodkorlar, o'z asarlarida an'anaviy o'zbek madaniyatini zamonaviy kontekstda aks ettirishga harakat qilmoqdalar. Bu, o'zbek madaniyatining davomiyligini ta'minlash va uni yangi avlodlarga yetkazishning muhim vositasi hisoblanadi. Bundan tashqari, O'zbekistonda turizm sohasining rivojlanishi, o'zbek madaniyatini xalqaro miqyosda tanitishga yordam bermoqda. O'zbekistonning boy tarixi, madaniyati va an'analari, xorijiy sayyohlar uchun qiziqarli va jozibador bo'lib qolmoqda. Bu, o'zbek milliy obrazlari va madaniy o'ziga xosliklarini saqlab qolish va rivojlantirishga yordam beradi.

Zamonaviy O'zbekistonda milliy obrazlar bir qator o'zgarishlarga uchrayapti. Bu o'zgarishlar, asosan, globalizatsiya, texnologik taraqqiyot, ijtimoiy va iqtisodiy sharoitlarning o'zgarishi bilan bog'liq. Globalizatsiya ta'siri O'zbekistonning ochiq iqtisodiy siyosati va xalqaro aloqalarning kengayishi bilan bog'liq. Yosh avlod xorijiy madaniyatlar bilan tanishib, ularning ta'sirida o'z madaniyatini yangilamoqda. Bu jarayon ba'zan an'anaviy qadriyatlarning yo'qolishiga olib kelishi mumkin. Texnologik taraqqiyot, xususan, internet va raqamli texnologiyalar O'zbek milliy obrazlarini yangi shakllarda namoyon etishga imkon yaratmoqda. Yoshlar ijtimoiy tarmoqlar orqali

an'anaviy kiyim-kechak, taomlar va san'atni namoyish etishmoqda. Bu esa milliy obrazlarni global miqyosda tanitishga yordam bermoqda. Madaniy merosni saqlashga O'zbekiston hukumati va turli tashkilotlar katta e'tibor bermoqda. An'anaviy san'at va hunarmandchilikni rivojlantirish, madaniy tadbirlar va festivallarni o'tkazish orqali milliy obrazlar saqlanmoqda va yosh avlodga yetkazilmoqda. Zamonaviy yoshlar an'anaviy qadriyatlarni saqlash bilan birga, o'zlarini ifoda etishning yangi usullarini qidirayпти. Ular milliy kiyimlarni zamonaviy dizayn bilan birlashtirib, yangi uslub yaratmoqdalar. Bu milliy obrazlarni yangilash va rivojlantirishga yordam bermoqda. O'zbek san'ati va adabiyotida yangi yo'nalishlar paydo bo'lmoqda. An'anaviy mavzular va obrazlar zamonaviy uslubda ifodalanmoqda. Yosh yozuvchilar va san'atkorlar o'z asarlarida milliy obrazlarni yangicha talqin etmoqda. Oziq-ovqat madaniyati ham zamonaviy o'zgarishlarga uchramoqda. An'anaviy taomlar zamonaviy taqdimot va yangi ingredientlar bilan boyitilmoqda. Bu milliy taomlarni global miqyosda tanitishga yordam bermoqda. An'anaviy O'zbek kiyimlari zamonaviy modaga moslashtirilmoqda. Dizaynerlar milliy naqsh va ranglarni zamonaviy uslubda birlashtirib, yangi kolleksiyalar yaratmoqdalar. Bu milliy kiyimlarni yosh avlod orasida mashhur qilmoqda. Umuman olganda, zamonaviy O'zbekistonda milliy obrazlar o'zgarishlarga uchrayotgan bo'lsa-da, an'anaviy qadriyatlar va madaniy o'ziga xosliklar saqlanib qolmoqda. Bu jarayon O'zbekistonning madaniy merosini rivojlantirish va global madaniyat bilan integratsiyalashish jarayonida muhim ahamiyatga ega.

Xulosa: O'zbek milliy obrazlari va madaniy o'ziga xosliklari, O'zbekistonning boy tarixi va madaniyatini aks ettiruvchi muhim unsurlardir. O'zbek xalqining urf-odatları, an'anaları, san'ati va ijodiyoti, ularning hayot tarzini belgilovchi asosiy omillardir. Zamonaviy davrda O'zbek madaniyati yangi shakllar va ifodalar topmoqda, bu esa uning davomiyligini ta'minlash va yangi avlodlarga yetkazishning muhim vositasidir. O'zbek milliy obrazlari va madaniy o'ziga xosliklari, O'zbekistonning kelajagi uchun muhim ahamiyatga ega bo'lib, ularni saqlash va rivojlantirish har birimizning burchimizdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Askarov, A. (2018). "O'zbek xalq san'ati va madaniyati." Tashkent: O'zbekiston Milliy Universiteti.
2. Jumaniyazov, B. (2020). "Zamonaviy O'zbekistonda madaniy o'ziga xosliklar." Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Fanlar Akademiyasi.
3. Murodov, S. (2019). "O'zbek milliy kiyimlari: An'analar va zamonaviylik." Tashkent: O'zbekiston Madaniyat va San'at Instituti.
4. Saidov, T. (2021). "O'zbek adabiyotida milliy obrazlar." Tashkent: O'zbekiston Yozuvchilar Uyushmasi.

5. Toshpo'latov, R. (2022). "Globalizatsiya va O'zbek madaniyati." Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Madaniyat Vazirligi.
6. Xolmatov, D. (2023). "O'zbek oshxonasi: An'anaviy va zamonaviy taomlar." Tashkent: O'zbekiston Qishloq Xo'jaligi Akademiyasi.
7. Yuldashev, E. (2020). "O'zbek san'atida yangi yo'nalishlar." Tashkent: O'zbekiston San'at Akademiyasi.

